

■ Dr. Iulia Gorneanu: "În inspirație, fascinează, se reactualizează, marcând periodic și definitiv trendurile și moda" **PAGINA 2**

■ Silviu Ilea: "Tradiția nu înseamnă ceva mort, ci ceva viu, care este într-o permanentă schimbare" **PAGINA 5**

■ Dana Vulcu: "Diferența între o ie autentică și una nouă se observă foarte ușor, pe baza nodurilor din interior" **PAGINA 6**

■ Mihaela Savu: "Avem un costum popular ca un organism viu care își păstrează autenticitatea, dar este extrem de adaptativ" **PAGINA 6**

■ Gina Joița, inginer: "În funcție de complexitatea modelului, realizarea unei ii durează între una și șase luni" **PAGINA 7**

GRAM AUR = 476,0454 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,3779 RON

EURO = 5,0453 RON

DOLAR = 4,3983 RON

ZIUA UNIVERSALA A IEI

la românească - între rădăcină și vitrină

Într-o lume în care totul pare să se reinventeze și să se monetizeze cu o viteză amețitoare, puțin simboluri culturale reușesc să-și păstreze autenticitatea. Ia românească este unul dintre aceste simboluri - o piesă vestimentară care, deși a fost purtată, reinterpretată și, uneori, chiar deturată, rămâne ancorată adânc în conștiința și în sufletul românesc.

DAN NICOLAE

Ia nu este doar o bluză frumoasă, ci o poveste cusută cu acul, fir cu fir, de mâinile femeilor care și-au pus în ea viața, credințele și apartenența. Motivele tradiționale, de senat cu răbdare și migală, nu au fost alese la întâmplare: ele transmit mesaje despre loc, stare civilă, protecție spirituală sau statut social. Ia a fost și este o carte de identitate simbolică, purtată cu mândrie și cu respect.

În ultimele decenii, ia a devenit un obiect vestimentar „cool”, adoptat de designeri, vedete internaționale și influențeri. A fost prezentă pe podiumul de modă din Paris, Londra sau New York, reinterpretată în fel și chip - uneori cu respect, alteori cu o superficialitate care trădează necunoașterea sensurilor profunde. Să o vezi purtată pe un manechin, fabricată în serie într-un atelier de croitorie din China, este o imagine dureroasă pentru oricine

înțelege ce înseamnă, de fapt, această piesă de patrimoniu.

Mai neliniștitoare este folosirea ei în discursurile politice. O vedem în fotografii de campanie, pe afișe electorale sau la evenimente publice unde tradiția este invocată selectiv, doar pentru a puncta la capitolul „identitate națională”. În astfel de contexte, ia nu este purtată cu înțeles, ci ca un costum - o uniformă temporară care promite o legătură cu poporul, dar care este aruncată imediat

după închiderea urnelor.

În ciuda acestor derapaje, ia nu dispare. Poate că nu mai este purtată zilnic, dar ea trăiește în continuare în casele bunicii, în lăzile de rezerve, la festivaluri, în serile de Sănzienă sau în inima celor care o recuperează și o poartă cu sens. Tinerii care învață azi să coasă, meșteșugarii ce refac modelele vechi, grupurile care documentează iile din diferite zone ale țării - toate acestea sunt semne că ia nu este doar

o piesă vestimentară, ci un fir viu din țesătura unei identități.

Ca orice simbol viu, ia trebuie să fie deschisă reinterpretării, dar fără să-și piardă rădăcinile. Autenticitatea nu înseamnă stagnare, dar nici uitare. Avem datoria de a o păstra cu grijă, de a o cunoaște înainte de a o afișa, de a o înțelege înainte de a o transforma în modă trecătoare. Ia este, până la urmă, mai mult decât o bluză. Este o formă de memorie și memoria nu se poartă oricum. ■